

به نام خدا

مجموعه مقالات

اولین همایش علمی - پژوهشی امام رضا (ع)

در آینه‌ی قرآن و عترت

پنجمین جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (ع)
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه
آبان ماه ۱۳۸۶

جمعی از نویسندگان

(مجموعه مقالات) همایش علمی پژوهشی حضرت امام رضا (ع) در آیینی
قرآن و عترت / جمعی از نویسندگان - کرمانشاه: انتشارات کرمانشاه، ۱۳۸۸.

ISBN: 978-964-2607-38-9

۲۷۸ ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا (فهرست نویسی پیش از انتشار)
شامل احادیث و روایات ایمه اطهار (ع) درباره حضرت امام رضا (ع) وجه تسمیه نامها و القاب
و سیره و اخلاقی و زندگانی آن امام همام (ع) به کوشش صبری جلیلیان - الف. عنوان
۲۹۷/۹۵۷ ۱۳۸۸ BP ۴۷/ ج ۹

۹۶۳۷ - ۸۰ م

نام کتاب: (مجموعه مقالات) همایش علمی پژوهشی
حضرت امام رضا (ع) در آیینی قرآن و عترت
صاحب امتیاز: (اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه)
به کوشش: صبری جلیلیان
ناشر: انتشارات کرمانشاه (هرمز بیگلری)
حروف چینی: واحد کامپیوتر انتشارات کرمانشاه
صفحه‌آرا و حروف نگار: اشرف ملکی
نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

لیتوگرافی و چاپ: مسعود اشرفی و فریا تلفن: ۷۷۲۱۳۲۸-۷۷۲۶۵۷۱

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

ویراستاران علمی: دکتر خلیل احمدوند - دکتر جهانگیر امیری
دکتر مهر داد صفرزاده - دکتر محمدابراهیم مالمیر
ویراستاران ادبی: فریبا بیژنی - عبدالرضا رادفر
ویراستار متون عربی: صبری جلیلیان
طرح پوستر و جلد: شیما رنجبر
شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۰۷-۳۸-۹

حق چاپ و کلیه حقوق برای اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه
محفوظ است

کرمانشاه - شهرک ژاندارمری - جنب دانشگاه آزاد اسلامی - کوچه مهر - مؤسسه انتشارات
کرمانشاه تلفن: ۷۷۲۲۹۳۲ - فاکس: ۷۲۵۵۶۴۲ همرا: ۰۹۱۸۸۳۶۳۰۶۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
سیری در اندیشه‌های کلامی امام رضا (علیه السلام) در مبانی توحید و خداشناسی	۸
مجتبی بیگلری	
تطبیق سیره و اخلاق اجتماعی امام رضا (علیه السلام) با آیات قرآن	۳۳
امان‌الله شفاپی	
تحلیل روایات ائمه (علیهم السلام) در مورد زیارت امام رضا (علیه السلام)	۶۸
جهانشاه غلامی - زهره نوربخش	
امام رضا (علیه السلام) از دیدگاه اهل سنت	۹۲
شهناز کریمی	
تطبیق سیره اخلاقی و تربیتی امام رضا (علیه السلام) با آیات قرآنی	۱۰۸
شهرزاد و مریم کتابی	
شهادت ادبی «دعبل خزاعی» در پاسداری از حریم علی بن موسی الرضا (علیه السلام)	۱۳۷
علی دودمان کوشکی	
مقایسه‌ی بین ولیعهدی امام هشتم (علیه السلام) و صلح امام حسن (علیه السلام) ..	۱۶۱
سیروس محبی	
بررسی سیره و اخلاق فردی امام رضا (علیه السلام)	۱۷۴
عادل نادرعلی	
وجه تسمیه‌ی برخی نامها و القاب امام رضا (علیه السلام)	۱۸۷
سید مهدی نریمانی	
تحلیلی بر مسأله‌ی ولایتعهدی امام رضا (علیه السلام)، با رویکردی تحلیلی به مقایسه‌ی پذیرش	
ولایتعهدی امام رضا (علیه السلام) و صلح امام حسن (علیه السلام)	۲۱۰
اله هادیان	
مقایسه‌ی تحلیلی پذیرش ولایتعهدی امام رضا (علیه السلام) و صلح امام حسن (علیه السلام)	۲۵۲
لیلا یعقوبی	

مجموعه مقالات اولین

همایش امام رضا (ع) در آیینی قرآن و عترت

پنجمین جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (ع)

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمانشاه

دبیر همایش: احمد رجبی

اعضای کمیته علمی همایش:

۱- دکتر خلیل احمدوند

۲- دکتر جهانگیر امیری

۳- دکتر مهرداد صفرزاده

۴- دکتر محمدابراهیم مالمیر

اعضای کمیته اجرایی همایش

۱- دبیر همایش: احمد رجبی

۲- بهرام فاضلی زاد: مدیر اجرای همایش

۳- سیروس کاظمی: مسوول دبیرخانه ی همایش

۴- فریبرز کلانتری: مسوول کمیته ی حراست

۵- اکبر خزایی و پریسا محمدی: مسوول کمیته ی روابط عمومی

۶- حمیدرضا امیدی: مسوول کمیته ی پشتیبانی

۷- پژمان خسروی پور: مسوول کمیته ی سمعی و بصری

۸- شهناز فتاحی: کمیته ی تعیین جوایز

۹- آرشام خرسندپور و مرتضی باقری: کمیته ی امور هنری

۱۰- اسماعیل حکیمی: مسوول کمیته ی خدمات مدیریت

مقالات مندرج در این مجموعه، پس از داوری توسط
کمیته‌ی علمی همایش بدون هرگونه دخل و تصرف علمی
به چاپ رسیده‌اند. مسوولیت مطالب مندرج در این مجلد
مستقیماً بر عهده‌ی نویسندگان مقالات بوده و لزوماً بیانگر
نظرات کمیته‌ی علمی نخستین همایش علمی پژوهشی
امام رضا (علیه‌السلام) در آیین‌های قرآن و عترت نمی‌باشد.

سخن دبیر همایش:

صلی الله علیک یا علی بن موسی الرضا (علیه السلام)

جشنواره فرهنگی هنری امام رضا (علیه السلام) یکی از عظیم‌ترین جشنواره‌های دینی، ملی و بین‌المللی است که هر ساله در «دهه کرامت» از یکم تا دهم ذی‌قعدة به مناسبت ولادت دو نور درخشان از بوستان امام موسی کاظم (علیه السلام)، یعنی کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه (علیه السلام) و حضرت امام رضا (علیه السلام) که فرصت مناسبی برای کسب معارف و ابراز عشق و ارادت به آستان مقدس امامت و ولایت است، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری ادارات کل در استانها و همت دبیرخانه دائمی آن در خراسان رضوی با همراهی بیش از چهارهزار خادم فرهنگی عاشق اهل بیت در سی استان در سراسر کشور و چندین کشور با موضوعات مختلف و متنوع فرهنگی علمی، پژوهشی و هنری برگزار می‌شود.

شروع این حرکت بزرگ در روز اول ذی‌قعدة و در شهر مقدس قم و اختتامیه آن نیز در دهم ذی‌قعدة و میلاد خجسته امام رضا (علیه السلام) در شهر مقدس مشهد با حضور برگزیدگان و برترین‌های داخل و خارج از کشور و با حضور مسئولین ارشد کشور انجام می‌گیرد. الحمدلله... این جشنواره ملی و بین‌المللی به سرعت توانسته است در زمانی کوتاه علاوه بر احراز جایگاه معنوی، از مصوبات قانونی و رسمی کشور نیز بهره‌مند شود و جایگاه واقعی خود را در فضای فرهنگی هنری کشور پیدا کرده و بستری مناسب و محملی متعالی برای خلق و پیدایش آثار فاخر رضوی فرهیختگان و هنرمندان کشور را فراهم آورد.

جشنواره امام رضا (علیه السلام) که با اهداف متعالی از جمله «تقویت آموزه‌های دینی و اشاعه فرهنگ رضوی که برای آن تعریف شده، یکی از جشنواره‌های شاخص و مدلی برای غنا بخشیدن به سایر بخش‌های فرهنگی هنری کشور، با بهره‌گیری از ابزار گویای هنر و استفاده از گرایش‌های هنری برای انتقال پیامهای معنوی و ارزشی در جهت تبیین و معرفی فرهنگ اهل بیت (علیهم السلام) و شناساندن هشتمین خورشید آسمان ولایت و کسب درسهای عملی زندگی از آن امام همام و برجسته نمودن هویت دینی و ملی ایران اسلامی، هویت رضوی به نسل جوان، خانواده‌ها و مردم است.

بی‌شک استحقاق استان کرمانشاه به لحاظ فرهنگی - هنری - علمی و پژوهشی برای حضور قوی و خوب در این گونه جشنواره‌ها، امری بدیهی و روشن است تا با تلاشهای

هر چند اندک زمینه‌های معرفت بیش از پیش به ساحت مقدس و نورانی مولای صبر و رضا حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) را همراه با مردم ولایت مدار و اصحاب فرهنگ و هنر و اندیشه داخل و خارج از کشور فراهم نمایند و این توفیق و افتخار را نصیب خود کند که با توجه به وجود ظرفیتهای نهفته علمی، اولین و دومین و ان شاء الله سومین و... آن را در مسیر پژوهشی - علمی و با موضوع زیبا و تأثیرگذاری به نام «همایش علمی پژوهشی امام رضا (علیه السلام) در آیینی قرآن و عترت» عملاً در این جشنواره کشوری و بین‌المللی با اهداف ذیل نقشی اساسی ایفا کند:

۱ - تشریح جایگاه امام رضا (علیه السلام) در آیات قرآنی و روایات فرقانی

۲ - تقویت آموزه‌های دینی و اشاعه فرهنگ منور رضوی در نسل جوان

۳ - تبیین سیره رضوی

۴ - بهره‌مندی از عشق و ارادت عمومی به ساحت مقدس امام رضا (علیه السلام) در راستای مقابله با تهاجم فرهنگی

۵ - شناسایی و تجلیل از پدیدآورندگان آثار فرهنگی و هنری مرتبط با سیره رضوی که با نظارت و بررسی گروه علمی - مشورتی متشکل از چندتن از اساتید برجسته حوزه و دانشگاه استان کرمانشاه و شرکت پژوهشگران و محققان صاحب نظر از سراسر کشور با ارسال مقالات خود در موضوعات مرتبط با اهداف جشنواره و در چند محور اصلی و بیش از بیست زیرشاخه برگزار شده و افراد برگزیده نیز در یکی از روزهای مبارک دهه کرامت با حضور مسئولین ارشد استان و در یک مراسم ویژه مورد تجلیل و تقدیر قرار گرفته که امید واثق داریم هر سال این توفیق نصیب محققین و پژوهشگران و هنرمندان و مردم خوب کرمانشاه شود.

به هر حال این حرکت مبارک را به فال نیک می‌گیریم و از اینکه توفیق حضور در این جشنواره در راستای احیاء امر ولایت امام همام حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) نصیبمان شده است را از خداوند متعال شاکریم و برای تمامی عزیزان - اساتید محققان و پژوهشگران و خصوصاً همکاران پرتلاش در اداره کل را که به هر نحو ممکن ما را یاری کردند توفیق روزافزون را خواستاریم و امید است که این کار ذخیره آخرت همه ما باشد انشاء...!

احمد رجبی

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی

استان کرمانشاه

سیری در اندیشه‌های کلامی امام رضا (علیه السلام) در مبانی توحید و خداشناسی

مجتبی بیگلری
عضو هیأت علمی دانشگاه رازی

چکیده

بی‌شک! از مهمترین وجوه و جنبه‌های علمی انمهی هدی (علیه السلام) و هدایتگران الهی، نگرش عقلی و فلسفی آنها به عالم هستی است؛ آنچنان که بزرگترین دانشمندان و اندیشمندان این عرصه، خود را وامدار آموزه‌های وحیانی و تعالیم آسمانی آنها می‌دانند؛ چرا که آنان با شهپر معرفت الهی، همه‌ی علوم و معارف ممکن را در نور دیدند و نور علم و آگاهی‌شان، دل ظلمت جهل و نادانی را شکافت و چونان ستاره‌ای درخشان، هدایتگر همه‌ی راهیان صراط حقیقت گشتند.

امام علی بن موسی الرضا - که درود خدای بر او باد- توانست در مدتی کوتاه، با نور علم رحمانی خویش، غامض‌ترین مسائل عقلی حوزه‌ی کلام و فلسفه را با بیانی روشن، که از ویژگی‌های رهبران الهی است، به عالم بشری هدیه فرماید و عطش علمی اندیشمندان عصر خویش و علمای قرون بعد از خود را فرو نشاند.

در این مقاله، تلاش خواهد شد سیری اجمالی بر سخنان گهربار آن امام همام در حوزه‌ی حکمت نظری داشته باشیم تا در پرتو شناخت سلوک فکری و مسلک عقلی آن حضرت، راهی به سوی شناخت حقیقت بیابیم.

کلمات کلیدی: امام رضا (علیه السلام)؛ توحید؛ جبر و تفویض؛ اراده‌ی خداوند؛ اوصاف الهی؛ رؤیت خدا.